

Агитатордын БЛОКНОДЫ

1985

МАРТ

3 №

МИХАИЛ ДМИТРИЕВИЧ ХОЛОД,
Ада-Төрөл учун Улу јуунын ветераны
отставкадагы генерал-майор
«Знание» общественнын лекторы.

«Маймадагы» аңылу хозяйствонунг коллективи 1984 жылда јакшы иштенген. Государствого эт табыштырар план ажыра бӱткен. Хозяйствонунг иштеген продукциязы — эт. Бу продукцияны иштеп алып, государствого табыштырар тӱртӱылдыктын јакылтазын ӱйинен озо бӱдӱреле, планга ӱзеери 60 мунг салковойдын продукциязын табыштырган.

Пропагандисттер школдордо ӱренип турган кажы ла тема коллективтин алдында турган задачаларла кӱнӱ колбулу болзын деп кичеенгилейт. Совхозто ишкӱчиле јаткандардын экономический ӱредӱзин башкаратан совет бар. Бу совет совхозтын 1983—1984 жылдардагы ижининг итогторын, экономический кӱргӱзӱлерин шиндеп кӱрӱлӱ, школдордо ӱренетен программаларга кожулталар эдип, ӱренип турган улустын ајарузын совхозтын алдына тура берген јангы задачаларды бӱдӱрерине ууландырат.

Ајару анчада ла иштинг арбынын бийиктедерине, продукцияны иштеп аларына чыгымдарды астадарына эдилет.

Экономический ӱредӱни хозяйствонунг задачаларды бӱдӱрериле колбоштыратан тын арга — иште табылган јангы эп-сӱмеле, озочыл ченемелле ӱредӱде јакшы таныжала, хозяйствонунг ижинде тузаланатаны.

Темдектезе, коммунистический иштинг школдорында ӱдӱп турган ӱредӱлерде мал ӱскӱреринде бригаданын подрядыла иштейтен звенолорды тӱзӱӱрин А. П. Беляевтинг бригадазынын ижининг ченемели ажыра ӱренип јадылар. Бӱгӱн «Маймадагы» аңылу хозяйстводо коллективтин подрядыла тӱрт звено иштеп јат. Баштап, керек дезе, ченемелдӱ малчылар да подрядла иштеери тузалу болотонына аланзып туратан. Бригадага кирип алза, акча-јал астаар болор дежиپ туратан.

Онынг учун пропагандисттер болуп турган специалисттер ле башкараачы ишчилер бригаданын подрядыла иштеерин коммунистический иштинг школдорында ӱредӱде јартаарга келишкен. Эмди коллективтин подрядыла тӱрт звено бир жыл иштегенининг итогторы јангы эп-сӱмеле иштегени совхозтогы производствого, анайда ок малчылардын бойларына тын тузалу болгонын кӱргӱсти.

* * *

Горно-Алтайскта бӱс согор фабрикада коммунистический иштинг — тӱрт, чокым экономиканын бир школында 170 ишмекчи ле инженерно-технический ишчилер ӱренип јадылар. Ол

предприятиедө иштеп турган бастыра улустың 21 проценти. Олордың пропагандисттерине фабриканың талдама коммунисттери — Надежда Яковлевна Романова, Николай Алексеевич Смагин ле Валентина Геннадьевна Разгуляева көстөлгөн.

Партийный ла профсоюзный организациялар, администрация ишмекчилердин экономический үредүзине јаантайын кичеемел эдип јадылар. Коммунистический иштин школдорында «Ишти коллективтин ээжилери аайынча төзөөри. Бригаданың хозрасчеда» курсты үренип өдүп јадылар. Пропагандисттер үредү өткүрерине керектү методический материалдарла јеткилделген. Фабриканың бухгалтериязы ла экономист-плановиктери предприятиениң ижин көргүскен тоолор белетеп бергилейт. Школдордо үренеечилер производствоны астамду ла кирелтелү эдеринде бойының учурын билерине үренгилейт.

Үредүлерде практический јакылталар бүдүрер, рефераттар белетеер эп-сүмени элбеде тузаланып јадылар. Темдектезе, үредүлердин бирүзинде пропагандист Н. А. Смагин ишти коллективтин подрядыла төзөгөжин, бригаданың текши акча-ја-лын канайда чотойтоныла таныштырган.

Үредүде социалистический молјуларды чике аларына ајару эдилет. Ишмекчилердин экономический үредүзи предприятиеде иштин арбынын бийиктедерине, дисциплинаны тыңыдарына, продукцияның чындыйын јарандыраарына, сырьены, материалдарды, электроэнергияны кымакайлап чеберлеерине јөмөлтө эдип турганы јарт. Ишмекчилердин экономический билгирлери бийиктегени предприятие пландарын бүдүрерине болужат.

РСФСР-дин Верховный Советине ле јербойындагы Советтерге выборлор өткөн күнге эки кижии бешјылдык башталганынан ала сегис јылдың планын, он беш кижии — алты, бежен кижии беш јылдың планын бүдүрген.

Школдордың ижинде практический јакылталар бүдүретени јаан учурлу. Үренеечилер ол јакылталарды бүдүрип, иш керегинде түп шүүлтөлөр эдерине, чотоорына темигип јадылар. Ол ажыра улус ишке чыкпаганы, оройтыганы, өй калас өткөни, станоктор иштебей турганы, иштин дисциплиназын бусканы предприятиеге канча кире каршу эдип турганын билип алгылайт.

Пропагандист В. Г. Разгуляева өткүрип турган үредүлердин бирүзинде үренеечи Н. В. Лысенко «Иштенер өйди чике тузаланар үзеери аргалар табары керегинде» доклад эткен. Үренеечи В. С. Думенко «Иште јаңы эп-сүме тузаланганы ажыра

продукциянын чындыйын жарандылары керегинде» реферат кычырган. Үредүге белетенгенде үренеечилер бойларынын ижинде једикпес-тутактарды јоголторго кичеенип јадылар.

Үредү өдүп турарда, үренип отурган улус предприятиенин ижиле колбулу көп сурактар тургузып, көп учуралдарда фабриканын кажы бир јеринде ишти жарандыргадый шүүлтелер эдип турулар. Ол шүүлтелерди текши шүүжеле, јараган учуралда иште тузаланып јадылар. Анайда, 1984 жылда экономический үредүнинг школдорында үренип турган улус берген 22 шүүлтени иште тузаланганы 21,5 мун салковой туза берген.

Былтыр, ноябрь — декабрь айларда, «Менин социалистический молјуум», «Бешјылдыкка менин јөмөлтөм» деп темалар аайынча өткөн үредүлерде бөс согоочылар пропагандисттердин болужыла бойларынын аргаларын чике чотоп көрөлө, кымакайлап чеберлеген материалдарла эки күн иштеер болуп молјондылар.

Коммунистический иштинг школдорында үредү фабриканын ишчилеринин ортодо социалистический мөрөйлө көнү колбулу. Бүгүнгү күнде школдордо үренип турган ишмекчилердин көбизи — коммунистический иштинг мергендүчилери эмезе бу мактулу ат-нерени аданары учун тартыжып јадылар. Олордын тоозында: озочыл ишмекчилер — В. А. Ковалева, В. Д. Нургалиева, А. Ф. Кричевцева, Н. В. Лысенко, Н. В. Евдокимова, Н. А. Загваздин, Г. И. Степанова, Г. И. Куницина ла өскөлөри де. Көп ишмекчилер бешјылдык пландарын бүдүрип салдылар, олордын тоозында В. И. Останина, Т. М. Бесчастная, В. П. Поповкина, Н. Д. Карбовичая.

* * *

Колхозчылардын экономический билгирин тынгыдарына Кош-Агаш райондо «Путь к коммунизму» колхозто јаан ајару эдилет. Колхозтын хозрасчетло иштеп турган озочыл бригаданынын члендери коммунистический иштинг школында «Јурт хозяйстводо коллективтинг подрядыла иштеер» теманы үренип турулар. Былтыр үредүде билип алганын иште тузаланып, бригада сүреен јакшы једимдерге једип алды. Колхозтын правлениезиле тургускан договор аайынча бригада тургузылган хозрасчетный јакылтаны ажыра бүдүрген. 660 гектар кырадан договордо айдылган план аайынча 23 мун центнер өлөң алар ордына бригада 30 мун центнер өлөң өскүрип јуунаткан.

КОММУНИСТТЕР — СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ МӨРӨЙДИ БАШТААЧЫЛАР

Ондой районнын ишкүчиле жаткандары он биринчи беш-жылдыктын калганчы жылын эрчимдү ишле баштадылар. Колхозтор ло совхозтор, предприятиелер ле организациялар баштапкы ла күннен ала КПСС-тин XXVII съездин иште жаңы жаан једимдерле јозокту уткыыры учун бойларына бийик молжулар алып, социалистический мөрөйді элбеттилер.

Ишкүчиле жаткандардын коллективтери партийный организацияларга башкартып, быјылгы жылдын ла бастыра беш-жылдыктын пландарын ла социалистический молжуларды өйинен озо бүдүргедий үзеери аргалар табып тузалангылайт.

КПСС-тин кажы ла съезди — орооннын, партиянын ла албатынын жүрүминде политический жаан учурлу керек, олорды иште жаңы жаан једимдерле уткыыры бистин ороондо озодон бери јанжыга берген.

Съезд алдындагы элбеген социалистический мөрөйдө азыдан бери јанжыккан эп-аргаларла коштой, Ада-Төрөл учун Улу јууда совет албатынын Улу јенүзинин 40-чи жылдыгын, стахановчылардын 50-чи жылдыгын јозокту уткыырыла колбулу жаңы баштаңкайлар элбеде таркай берди. Бастыра ишкүчиле жаткандар ишти билгир ле чике төзөгөни ажыра чеберлеп ле кымакайлап алган материалдарла жылына үзеери эки күн иштенер болуп молјонып турулар.

Партиянын болотон съездине уткый элбеген социалистический мөрөйдө албаты-калыктын бийик политический көдүринде эрчимдү ижи элден озо КПСС-тин XXVI съездинин ле партиянын Төс Комитединин съездтин кийнинде өткөн Пленумдарынын јөптөринде, Аш-курсактын ла энергетический программаларда тургузылган задачаларды јенүлү бүдүрерине ууланган.

Партиянын райкомы, баштамы партийный организациялар коллективтерде социалистический мөрөйді төзөп башкарарда элден озо иштин арбынын бийиктедерине, дисциплинаны тындыдарына, продукциянын чыңдыйын јарандыраына, материалдарды, сырьены, акча-јөөжөни кымакайлап чеберлеерине жаан ајару эдип турулар. Коллективтердин удурат тургускан

БАСТЫРА ОРООНДОРДЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, БИРИККИЛЕГЕР!

АГИТАТОРДЫҢ БЛОКНОДЫ

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын
пропаганда ла агитация бөлүги

1985 j.

март

3 №

АЛТАЙДЫҢ БИЧИКТЕР ЧЫГАРАР ИЗДАТЕЛЬСТВОЗЫНЫҢ
ТУУЛУ АЛТАЙДАГЫ БӨЛҮГИ

ЈААН ЈЕДИМДЕР ЈЕТКИЛДЕЕР АРГА

(Озочыл ченемел)

КПСС-тинг Төс Комитедининг июнь айдагы (1983 ј.) Пленумынын јөптөри аайынча тынг өзүмдү социализмди јарандыра-ры ла партиянын идеологический ижин тынгыдар теманы шүүшкен Бастырасоюзный научно-практический конференция-да турушкандарга ийген уткыылду письмодо нөкөр К. У. Черненко партиянын идеологический ле јартамал-политический ижининг јаан учурлузын темдектеген. Бу иш миллиондор тоолу совет улусты бийик арбынду иштеерине, једикпес-тутактарды јоголторы учун тартыжарына көдүрип јат.

Партиянын экономический политиказын, СССР-де аш-кур-сакты көптөдөр программаны, албатынын хозяйствозын ты-гыда өскүрип барар задачаларды јүрүмде бүдүрери ишчилер-динг экономический билгиринен тынг камаанду боло берди. Мында ишкүчиле јаткандардын экономический үредүзин тө-зөп, чике башкарганы анчада ла јаан учурлу.

Бистин областьта партийный организациялар калганчы жылдарда ишкүчиле јаткандардын экономический үредүзине јаан ајару эдип турулар.

* * *

Көксуу-Оозы райондо јурт хозяйствонинг ишчилери быыл коммунистический иштинг школдорында «Ишти коллективтинг ээжилериле төзөөри. Бригаданын хозрасчеда» программа аай-ынча үренип турулар. Райондо бүгүн иштеп турган андый 52 школдо 928 кижии үренип туру. Пропагандисттер болуп көп нургуны совхозтордын специалисттери ле башкараачы ишчи-лери иштеп јадылар.

СССР-динг 60-чы жылдыгынын адыла адалган совхозтын Устүги-Оймондогы фермазындагы коммунистический иштинг школында уй саачылар, уй азыраачылар — бастыразы 14 кижии үренет. Уредүни совхозтын баш ветврачы Иван Ефимович Иродов өткүрип туру. Ол ченемелдү специалист те, пропаган-дист те. Школдын ижин үчинчи жыл башкарат. Школдо үре-нип турган улус — коллективтинг подрядыла иштеп турган

бригада. Үредүде билип алганын ол ло тарый практический иште тузаланып, жакшы једимдерге једип алып турулар.

Бригада — јангыс ла совхозто эмес, бастыра райондо озочыл коллектив. Былтыргы јылдын июль айынан ала 1985 јылдын планын бүдүрип туру. Озочыл коллектив кажы ла квартал сайын райондо баштапкы јер алып туру.

«Абайдагы» совхозто коммунистический иштинг школында үредүни хозјайствонын баш бухгалтери — пропагандист Николай Кириллович Пудовкин јилбүлү өткүрет.

Николай Кириллович үренип турган улусла кожо совхоз 1984 јылда канайда иштегенин экономический үредүнинг не-келтелери аайынча шингеди. Анайда совхоз иштенер бир минуттын туркунына төрт салковойдын продукциязын иштеп алып турган деп јартадылар. Үредүде хозрасчетло, бригаданын подрядыла иштеерин ончо јанынан теренжиде үренген шылтуунда Талдудагы ла Сугаштагы малчылардын фермалары, ан өскүреечилердин бригадалары бригаданын подрядыла иштеерине көчтилер.

Коммунистический иштинг школдорында үредүни билгир төзөйлө, бийик кеминде, хозјайствонын ижиле көнү колбулу өткүргени ишчилердин эрчимин тыгыдат, пландар ла молјулар бүдерине јөмөлтө эдет. Шак ла онын учун Көксуу-Оозы райондо ССР Союзтын 60-чы јылдыгынын адыла адалган, Петр Суховтын адыла адалган, «Амурдагы» ла «Алтыгы Оймондогы» совхозтор өткөн јылдагы социалистический молјуларын јенүлү бүдүрдилер.

* * *

Майма райондо «Маймадагы» аңылу хозјайстводо ишмекчилердин көп нургуны экономический үредүнинг школдорында үренип јадылар. Мында коммунистический иштинг үч школы ла чокым экономиканын бир школы иштеп јат. Бастыра школдордын ижин ченемелдү пропагандисттер, јурт хозјайствонын специалисттери башкарып турулар.

Темдек эдип, мал өскүреринде коммунистический школы алалы. Үредүде малдын продуктивностын бийиктедер аргаларды, ол улустын иштеп алган акча-јалыла кандый колбулу болуп турганын шүүшкендер. Бу сурактарга үренип турган улус тын јилбиркеп јадылар. Школдын ижинин төс уулам-јызы — бригаданын подрядыла иштеп турган звенелордын ижин шингдеери.

пландары ла социалистический молјулары бу задачаларды бүдүрерине ууланган.

Мөрөйди башкарарда улустын эдип турган ижин, онын аңылузын ајаруга алып јадыс. Производственный бригадалардын мөрөйи хозяйственный расчетты тынгыдарына, өмөлөжип иштеерин јарандыраарына, бригаданын кажы ла члени кичеенип иштеерин јеткилдеерине ууланат. Иштин чындыйын јарандыраары, бойында бар, је тузаланылбай турган аргаларды табары јанынан социалистический молјулардын учурын бийиктедип турус. Алынган молјулар экономический јанынан быжу болзын, оморды бүдүргедий ле ажыра бүдүргедий аргалар болзын, айткан сөс — берген молју кыйалта јок бүдүп турзын деп кичеенип јадыс.

Социалистический мөрөйди тынгыдар ла јарандыраар сурактар улай ла партиянын райкомынын пленумдарында, партияно-хозяйственный активтин јуундарында, парткомдордын јуундарында, цеховой ло баштамы партийный организациялардын јуундарында шүүжилет. Мөрөйдө табылган јаңы эпсүме ол ол тарый текши таркадылып јат.

Партиянын райкомынын бюорозы он биринчи бешјылдыктын пландалган јакылталарын өйинен озо бүдүрери учун райондо социалистический мөрөйди элбедери јанынан Караколдогы сарјусырзаводтын ишмекчилеринин ле служащийлеринин баштанкайын јараткан. Ол керегинде КПСС-тин райкомынын јөби райондогы «Коммунизм учун» деп радиогазет ажыра јарлалды. Партийный, профсоюзный ла комсомольский организациялар партиянын райкомынын бюорозынын јөбин шүүжеле, Караколдогы сарјусырзаводтын коллективинин баштанкайын јарадып, бойлорына јаңы бийик молју алгандар.

Онын шылтуунда бастыра райондо мөрөй элбеген, пландарды ла молјуларды бүдүргедий аргалар бедреп табары башталды.

Районнын ишкүчиле јаткандарынын коллективтери, кажы ла ишчи бешјылдыкты өйинен озо бүдүретен молјулу. Бойынын бешјылдык планын 1985 јылда 9 Майга бүдүрер болуп, «Госкомјуртхозтехниканын» райондогы бөлүгинин шлифовщици Финажин Николай Григорьевич молјонды.

Быјыл 9 Майга бойлорынын бешайлык пландарын «Јолодогы» совхозтын Јолодогы фермазы, «Кенгидеги» совхозтын Шибеедеги уй саачылардын бригадазы, Ондойдо јол јазаар участоктын коллективи, «Кенгидеги» совхозто койчылардын шеф-таскадаачы Саданчиков Владимир Куйликович башкар-

ган комсомолдордын ла јашöскүримнинг бригадазы бүдүрер болуп сөзин бердилер.

Райондо социалистический мөрөйді тözöp башкараарында шеф-таскадаачылардын байлык ченемели элбеде тузаланылат. Јиит ишчилерди үредип темиктирери јанынан анчада ла јаан ишти «Кенгидеги» совхозтын койчызы, Социалистический Иштин Геройы нök. Марчина Тана öткүрип турганын темдектеер керек. Шеф-таскадаачылардын ортодо РСФСР-дин заслуженный механизаторы Ильдин Иван Темдешевич, культуранын заслуженный ишчизи Кубекова Фаина Леонтьевна, РСФСР-дин заслуженный саду ишчизи Бардин Турачы јаан тоомјыда.

Алтайский крайда элбеген социалистический мөрөйдін итогторы аайынча XXIV партсъездтин адыла адалган колхозто нök. Е. А. Ечешевтин бригадазы А. Ф. Ушаковтын адыла адалган сыйдын лауреады болды.

«Абайдагы» совхозтын ан öскүречилеринин атту-чуулу бригадири Социалистический Иштин Геройы П. Ф. Поповтын адыла адалган сыйды XXIV партсъездтин адыла адалган колхозтын озочыл јылкычызы нök. Урчимаев Александр Урчи-маевич алды.

Эмди районнын партийный организациялары иштин арбынын бийиктеткедий, иштин ле продукциянын чындыйын јарандыргадый, кымакайланатан ла чеберлейтен иштерде мөрөйлөжөтөн јангы аргалар бедреп турулар.

Мөрөйлөжөтөн андый јангы эп-аргалардын бирүзи — малчылардын бригадаларынын, колхозтордын, совхозтордын ортодо мөрөйлөжөтөни, олардын ортодо тургузатан договордо социально-экономический өзүмнин пландары бүдүп турганын, молјулар бүткенин удура-тедире шиндеп көрөри, озочыл ченемелди ле јангы эп-сүмени таркадары, продукциянын чындыйын јарандырары, азыралды чебер ле билгир чыгымдаары, мөрөйдін итогторын улай ла көрүп турары бичилетени.

Эмди бистин районнын промышленный предприятиелери, учреждениелери ле организациялары (связь, культура, саду, школдор ло öскөзи де) ончо колхозтор ло совхозтор коштой турган Шебалин районнын ишкүчиле јаткандарынын коллективтериле мөрөйлөжип јадылар.

Райондор ортодо колбулар элбегени ле тынгыганы районнын бойында мөрөй тынгыырына јөмөлтө эдип јат. Коммунистический иш учун тартыжуда бистин райондо эки муннан ажыра кижі туружат, олардын ортодо 700 кижі коммунистический иштин мергендүчизи болгон. Эмди олар ол атты ойто

катап аданары учун тартыжып жадылар. Бисте 95 предприятие, цех, ферма ла бригада «Коммунистический иштин коллективинин» мактулу ат-нерезин аданган.

Бүгүңги күнде райондо иштеп турган бастыра улустын 90 проценти жүзүн-башка мөрөйдө туружат. Олор ончозы бойлорында социалистический молжуларлу. Ол молжуларды бүдүрерге эрчимдү иштенип турулар.

Je мөрөйди төзөп лө башкарып турганында једикпес-тутактар база бар. Кезик коллективтердин башкараачылары жыл башталарда бойлорына бийик молжулар алала, олорды өйинен озо бүдүрерис деп сөзин бергилейт. Жылдын учы јаар көрөр болзо, молжу бүтпеген болот. Ол тушта андый башкараачылар нени, де айтпай отургылайт эмезе молжуларды бүдүрерге бербеген кандый бир шылтактар табарга күжүренгилейт.

Темдектезе, өткөн жылда райондо бар сегис хозяйстводон төртүзи государственного эт табыштырар планды, алтузы — түк табыштырар планды бүдүрбеген.

Калининнин адыла адалган колхозтын башкараачылары жыл башталарда бис сүттин планын бүдүрип ийбей дешкен. Je жылдын учында көрөр болзо, колхоз государственного 1186 центнер сүтти јетире табыштырбаган. Быыл партиянын райкомынын бюросы бу хозяйстводо керектердин аайына чыгала, иштин дисциплиназын тыңыдары, ишти чике төзөөри, мөрөйди башкараары јанынан партийный организацияга болужын јетирди.

Коллективте ишти јарандыраары, дисциплинаны тыңыдары, мөрөйди төзөөри јанынан баштамы партийный организацияларда аргалар көп. Ченелген эп-арга — коммунисттер бойынын мергендү ижиле јозок көргүзетени.

Андаый озочыл иштү коммунисттер райондо көп. Олордын ортодо — «Јолодогы» совхозто саап турган уйлардын фермазында иштеп турган улустын бригадири Течинов Максим Пиянтинович. Ол сондоп турган бригаданы озочылга чыгарды. Бойынын башкарып турган бригадазында элбек јартамал иш өткүрет. Бүгүн бу коллективте сондогон ишчи јок. Ончо улус өмөлөжип, нак иштеп јат. Јиит уй саачы, комсомолдын члени Сортоева Эмил албатынын депутаттарынын краевой Сөвединин депутадына тудулды.

Коммунисттер башкарып турган озочыл коллективтер райондо көп. Je оныла коштой кезик коммунисттер партиянын Уставында айдылган некелтени бүдүрбей, бойынын ижинде кичеенбей, јозок көргүспей турганы база учурап јат. Андый

учуралдар ненинг учун болуп турган дезе, кезик баштамы партийный организациялар коомой иштеп, дисциплинаны, партиянын Уставын бузуп турган коммунисттерге бойынын ойинде кату некелте этпей жадылар. Андый жастыралар Калининнинг адыла адалган колхозтогы, «Ийиндеги» ле «Купчендеги» совхозтордо, райбыткомбинаттагы ла хозрасчетный строительный участоктогы баштамы парторганизацияларда болгон.

Партиянын райкомы ол жастыраларды жоголтсын деп, баштамы парторганизациялардан некеди. Бистин районнын партийный организациязы бар једикпес-тутактарды жоголтоло, КПСС-тин XXVII съездине уткый алган молјуларды бүдүрерине ишкүчиле јаткандардын коллективтерин көдүрер.

А. САКАШЕВ,
КПСС-тин Ондойдогы райкомынын качызы

ВETERAN ИШТЕГЕНЧЕ

Быјыл январь айда «Билгирлер» общественнын областтагы организациязынын правлениезине запастагы генерал, лектор М. Д. Холодтон келген отчетто айдылган:

«...Öткөн жылда мен Горно-Алтайский автономный областтын ишкүчиле јаткандарынын коллективтеринде 112 лекция, ол тоодо: телекейдеги айалга аайынча — 66; военно-патриотический таскадунын сурактары аайынча — 46 лекция кычырдым; 62 политинформация өткүрдим. Кычырган лекцияларда 1679. кижиге турушкан». Андый отчеттор Михаил Дмитриевичтен жылдын ла келип јат.

Јуучыл генерал Михаил Дмитриевич Холод Ада-Төрөл учун Улу јуунын фронтторынын јолдорыла 1410 күн ле түн јуулажып өткөн, көп катап шыркалаткан. Јуунын кийнинде военный округтын политуправлениезинин начальнигинин баштапкы заместители болуп иштейле, запаска чыккан.

Көп шыркаларлу, оору-јоболду јуучыл генерал Туулу Алтайдын эн ле јараш јерине — Алтын-Көлдин јанына келип јуртай берди. Је амыранып, тегин отурбады. Баштапкы ла күннен ала Михаил Дмитриевич Холод «Билгирлер» общественнын члени болуп, јашөскүримнин ортодо военно-патриотический иш эдип баштаган. Туулу Алтайда онын јүрбеген јери, лекция кычырбаган јурты јок болор.

Михаил Дмитриевич лекцияны көп улус јуулган клубтарда кычырат. Оны койчылардын турлуларында, геологтордо, агаш кезеечилердин бригадаларында эки-үч кижиле туштажып, ологго телекейде ле бистин ороондо не болуп турганы керегинде куучындап отурганына учураарыгар. Лектор — генерал Холод Совет Черүнин јуучылдарынын ла черүге атанатан јииттердин, школьниктердин алдына куучын ајдат.

М. Д. Холодтын кычырып турган лекцияларынын, эдип турган докладтарынын, өткүрген куучындарынын баш тематиказы — јашөскүримди патриотизмге ле интернационализмге тазыктырар, Советтер орооннын коруланар ијдезин тыгыдар сурактарга учурлалган.

— Је мен анчада ла Владимир Ильич Ленин, онын јүрүми ле ији керегинде лекция кычырарга сүүп јадым — деп, Михаил Дмитриевич куучындайт.

Улу башчынын јүрүмиле теренжиде таныжарга, М. Д. Хо-

лод Красноярский крайда Шушенское, Ермаковское јурттарга, Минусинск городко барып јүрген.

«В. И. Ленинниң Сибирьдеги ссылкада јүрүми ле революционный ижи керегинде» лекцияны кычырганда Михаил Дмитриевич диафильмдер көргүзип турат.

— Чынынча айтса, мен улусла туштажарга: ологро лекция кычырарга, доклад эдерге, тегин ле куучындажып отуарарга сүүп јадым. Онызы јокко мен бир де күн өткүрип болбозым — деп, генерал айдат.

Байла, ол черүде политишчи болгон кижинин јанжыкканы болор.

— Улустын ортодо јартамал-политический ишти шак ла эмди, империалисттердин бурузыла телекейде айалга катулана берген өйдө, тыгыдар керек — деп, Михаил Дмитриевич онон ары куучындайт. — Бүгүңги улус, анчада ла јашөскүрим, төртөн жыл мынанг кайра, качан империалисттердин ол өйдөги энг калју ийделери — немецкий фашисттер социализмди јоголтор амадула бистинг ороонды јуулап келерде, ологорды јуулап јенерге, Төрөлисти өштүден корулап алала, Европада фашисттерге базынчыктаткан калыкты јайымдаарга совет улуска канча кире көп кан төгөргө келишкенин лекциялар ла докладтар кычырганы, куучын өткүргени ажыра јартап айдып берери керектү.

Михаил Дмитриевич бу шүүлтезиле быјыл Улу јенүнин 40-чи жылдыгына учурлай Ада-Төрөл учун Улу јууда совет албаты ат-нерелү јуулашканы керегинде көп лекциялар кычырган.

М. Д. Холод Алтын-Көлдинг јарадында јаан эмес Јйлу деп деремнеде јуртап јат. Мында да коммунист эл-јон ортодо элбек иш өткүрет. Ол парторганизациянын јакарузыла политинформатордын ижин бүдүрет, албатынын шинжүчилеринин ижин башкарат.

Бойында библиотекалу, анда К. Маркстын Ф. Энгельстин ле В. И. Ленинниң произведениелери көп. Көп газеттер ле журналдар алдырат.

Областьтын ишкүчиле јаткандарынын ортодо лекциялар кычырарында эрчимдү турушканы учун ла јетен јаш толгоңыла колбой Михаил Дмитриевич Холод «Албатылардын најылыгы» орденле кайралдалган.

А. П. САФРОНОВ,

«Билгир» обществонын Горно-Алтайскта областной организациязынын правлениезинин председателинин баштапкы заместители

ПЕКИН ЛЕ ТИБЕТ: ИСТОРИЯ ЛА ЭМДИГИ ОЙ

Тибеттин XIV далай-ламазы удабай гран јанынан Китайга 1985 жылда јанып келерден маат јок деп, бу јуукта газеттерде јетирү болгон. Ол јетирүден улам өскө ороондордо Китайдын ла Тибеттин ортодо колбуларга соныркаары тындыды.

Тибеттин башчызы болгон далай-лама 1959 жылда Лхасадан Индия јаар кача берген. Онон Индиянын түндүктеги јеринде көп мундар тоолу бойынын улузыла кожо јуртап јаткан.

1984 жылда, ноябрь айдын учында, Тибеттин эмигранттарынын делегациязы КНР-ге келип јүрерде, далай-лама јанзын деп Пекин некелте эткен.

Далай-лама гран ары јанынан јанзын деп, Пекин калганчы өйдө јангыс катап сураган эмес. Је кажы ла учуралда Китайдын башкараачылары далай-ламадан бойынын јастыраларына јөпсинзин деп некеп тургандар. КПК-нин Төс Комитединин Генеральный качызы Ху Яобан 1981 жылда эткен некелтеде далай-лама Китайга јанып келеле, Тибетте КНР-дин башкарузы болотонына јөпсингенин текши јарлаар учурлу деп айдылган. Далай-лама иштейин деп күүнзезе, ого Пекинде Албатынын чыгартулу улузынын бастыракитайдагы јуунынын јаантайын турган комитединде иш берилер. Тибетке каа-јаада ла барып турар, је КНР-дин Тибетти эмдиги автономный районынын политический јүрүминде турушпас учурлу деп айдылган.

Тибеттин гран ары јанына кача берген башкарузы турган Дхармсал городто (Индия) ол некелтени угала, кудај укту агару далай-ламаны јабыс көрүп јабарлаганы деп, далай-лама ла оны эбире турган башчылар јөпсинбеген.

Је Тибеттин эмигранттарынын башчызы Тубтань Намгьял былтыр Пекинде бололо, Китайдын башчыларыла куучындашкан кийнинде, шүүлтелер өскөлөнип, эмеш јымжай берген. «Далай-лама 1985 жылда төрөлине јанып болбос болор. Андый да болзо, кыска өйгө Китайга келип барардан, онон Тибетте болордон маат јок» деген. Онын кийнинде андый ок шүүлте ни далай-лама бойы айтты.

Эмди Тибетте не болуп јат, анда јуртаган улустын јүрүмсалымы кандый?

1950 жылда Китайдын черүлери кирерге јетире Тибет көп

чактардын туркунына алдынан турган госу­дарство болгон. Өскө жерлерден бийик тууларла бөктөлип алган Тибет орто чактардагы жанды жандап артканча болгон. Онын жеринде үч мунга шыдар монастырь иштеген. Тибеттин ончо улузы ламаизмди («түндүктеги буддизмди») жандаган. Бу мүргүүл улустын бастыра жүрүмин бийлеген. Кажы ла биледен ас ла алза, бир эр кижиле лама болор учурлу. Тибетте журтаган бастыра улустын кажы ла бежинчи кижиле — лама болгон. Ламалар бастыра жүрүмин кудайга мүргип өткүрген, тегин улус оморды азыраган.

Тибет — Төс Азияда ламаист мүргүүлдин төс жери болордо, Лхас — ламаизмнин төс ороды болгон. Оныла коштой бу жер озодон бери байлык культуралу болгон. VII жүсжылдык башталарда Тибеттин бичиги бар болды. Тибеттин кудай жанынын ученылары этика, философия, география, медицина аайынча научный книгелер бичигендер.

1911 жылда Китайда женген буржуазный революциянын салтарыла 1912 жылда XIII далай-лама Тибетти Китайдан камааны жок госу­дарство эдип жарлаган. XIII далай-лама 1933 жылда өлгөн.

Эмдиги далай-лама 1835 жылда 6 июльда крестьянин кижинин билезинде чыккан. Оны монахтар «табып алала» 1939 жылда төрт жашка жеткелек жаш баланы Лхаска экелгендер.

Ламаист мүргүүлде айдылганы аайынча болзо, далай-лама өлөлө, сүннеези жаш бала болуп калар дежет. Анайда XIII далай-лама өлөрдө, онын сүннеези боло берген баланы тапканы ол туру. 1940 жылда февраль айда ол баланы XIV далай-лама деп адап жарлаган.

40 мун солдатту кыдат черү 1950 жылда Чамдо оро­дтын жанында жаан жууда Тибеттин ас-мас черүзин жуулап женгерде, далай-лама Китайдын башкарузыла куучындажып жөптөжөрине жөп берген. 1951 жылда 23 майда КНР-дин ле Тибеттин ортодо «Тибетти амыр-энчү аргаларла жайымдаары керегинде» жөптөжү эдилген. Ол жөптөжү аайынча Тибетке автономия берилген, жандаган мүргүүли, ээжи-жандары, политический системазы ол бойы арткан. Жөптөжүде Тибет тышжанындагы политический ишти Пекинге берген, «КНР-дин госу­дарствозынын грандарын корыыр» амадула кыдат черүлер Тибеттин жеринде турары айдылган.

Китайдын башкарузы сураганы аайынча далай-лама 1954 жылда Пекинге барган, КНР-дин башчыларыла туштажып куучындашкан.

Je Мао Цзэдунга ла өскө дө башкараачыларга Тибет бойынын түштүк жаар ууланган политиказын бүдүрерине керектү военно-стратегический плацдарм болгон. Анайда Китайдын черүлери 1962 жылда Тибеттен Индияны жуулап баштаган.

50-чи жылдардын учында Тибет жаар жолдор өткүреле, КНР бойынын черүлерин, жуулажар техника ийген. Солдаттарды ээчиде колонисттер барган. Тибеттин крестьяндарын тонооры тынгыды. Улус кыдаттардан кырлар жаар качары көптөди. Түштүк-Күнчыгыш Тибетте журтаган улус түймеен көдүрген.

Ол жылдарда Тибеттин автономиязы керегинде куучын токтоп калды. Китайдын черүлери түймеген улусты тоскырган. Ороондо көп монастырьларды жабып салдылар. Улусты истеери тыңыган. Далай-ламаны КНР-дин Тибеттеги черүлеринин штабына айылдап келзин деп алдыргылаарда, далай-лама ла онын көдөчилери жаман болорын сезип, 1954 жылда 18 мартта Индия жаар кача бергендер. Эртенгизинде Лхаста тибет калык кыдаттарга удурлаштыра түймеен көдүргендер. Түймеенди кыдат черү ол ло тарый жоголтып салган.

Ол өйдө Лхаста болгон керектер керегинде газеттерде не де айдылбаган. Он алты жыл өткөн соңында, 1975 жылда «Пекин ревью» журналда, 1959 жылда март айда Лхаста түймеен көдүрген улусла Китайдын черүзине эки күн жуулажарга келишкен деп айдылган.

Онын кийнинде өткөн жылдарда КНР-дин газеттеринде Тибетте жүрүм жаранганы керегинде көп бичигилеген. Өскө орондордын корреспонденттерин, туристтерди Тибет жаар божотпогон. Тибетте Китай бойынын черүлерин көптөткөн. Анда бүгүн 300 мун кижилү черү туруп жат.

«Культурный революция» Тибетке база једишти. Пекиннен барган хунвейбиндер озогы культураны, азийгы ээжи-јандарды јоголторго турус деп, монастырьларды јемиргилеген, тибет тилле чыккан книгелерди өртөгөн, үй улустын тулундарын кескилеген. Улусты албанла коммуналарга бириктирген.

«Культурный революция» ла албанла коммуналар төзөгөнни Тибетте политический айалганы сүреен тын курчыткан. Андый керектер Пекинди база чочыткан. Је айалганы јымжандар иш Мао Цзэдун өлгөн лө «төртүнүн бандазын» јоголткон кийнинде башталган. Лхас жаар жүзүн-башка комиссиялар катандады. 1980 жылда Тибетке КПК-нин Төс Комитединин генеральный качызы Ху Јобан, КНР-дин Госсовединин премьеринин заместители Вань Ли ле Китайдын өскө башчылары барып жүрдилер. Ончо јанынан шиндеп көрөлө, Тибет сүреен

түрени айалгада деп түп шүүлте эттилер. Оны ээчиде Китайдын башкараачылары Тибетти азийгы кемине јетире көдүретен бир канча керектер эдерин јарладылар.

Ол керектердин ортодо каландар төлөөринде јенилтелер эдери јарлалган. 1990 жылга јетире јуртхозналог төлөбөс эткен, јурт хозјайствонун продукталарын кыйалта јок табыштырарын токтоткон. Улус бойында бир эмеш мал тударга јөп берилген, кустарьларга јенилте эдилген.

Бастыра бу керектер Пекиннинг национальный политиказына кандый бир учурлу кубулта этпеди. Бу јуукта башкаруда тибет укту улустын тоозы көптөдилер деп јарлалган.

Китайдын газеттеринде Тибеттеги эмдиги айалгала колбулу јангыс ла јакшы керектер јарлалып јат. Синьхуа агентство јарлаганыла болзо, Тибетте промышленностьтын продукциязын эдип чыгарары, 1978 жылдагызына көрө, бир канча катап көптөгөн.

КНР-дин башкарузы 1952 жылдан ала Тибетке болуш эдип 7 миллиард юань акча берген. Је Тибетте эдилген керектерден көргөндө, ол акчанын көп нургуны јуулажар керектерле колбулу иштерге чыгымдалганы билдирет. Лхаска јетире эки стратегический јол — Синьцзяннан ла Сычуаньнан өткүрилген. Лхастын јанында аэродром элбедилген. Индиянын, Непалдын, Бутаннын грандарына јетире асфальттап јазаган јолло Китай бойынын черүлерин түрген јетирер аргалу.

Андый да болзо, Тибеттеги айалга Китайдын ичбойындагы керектеринде кату болуп артканча. Индия јаар Тибеттен качып барган эмигранттар Тибетке камааны јок јайым болор право берзин деп некегилейт.

Је андый некелтени Пекин чек јаратпады. КНР-дин башкараачылары бу районды Китайдын качан да айрылбайтан јери деп чотоп јадылар. Онон улам далай-лама Китайга айылдап эмезе јанып келетени «кейде тура» калды.

Далай-ламаны јанзын деп сурап тургандары керегинде КНР-дин газеттери бичип турганы Пекиннинг эл-јонын, элден озо Тибеттин түймеер күүндү калыгын, мекелейтен пропаганда болуп јат. Керекти чынынча алза, Китайдын башкараачыларына далай-лама ла оныла кожо гран ары јаны јаар кача берген ондор мун тоолу улус ойто төрөлине јанатаны јарабай јат. Олор јанып келгени Тибеттеги тегин де шакпырт-түймеендү айалганы коомойтыдар деп бүгүн Пекинде шүүп јадылар.

Ф. МАРАЧЕВ,
КПСС-тин обкомынын лекторы

ФРГ-де «ЖАЖЫЛДАРДЫН» ТАРТЫЖУЗЫ

1985 жылда, январь айдын ортозы киреде, ФРГ-де «Жажылдардын» партиязы тӧзӧлгӧнинен ала 5 жыл болды. Кӱнбадыш Европада ар-бӱткенди корыыры учун тартыжу тӱрген элбей бергени, ол тартыжаачылар «Жажылдар» деп адалган тын ийделӱ биригӱ тӧзӧгӧни Кӱнбадыш Европада ороондордын калганын жылдардагы общественно-политический жӱрӱминде жаңы жаан учурлу керек боло берди. Бу тартыжу эл-жоннын элбек калыгы ар-бӱткен быјарланып, кижинин жӱрӱмине тын јеткерлӱ боло бергенинен тын чочып турганынан улам башталган. Андый јеткерди јоголторы јанынан башкаруда турган улус кандый бир чоком иш ӧткӱрбей јадылар деп, «Жажылдар» шӱӱп јадылар. Баштап тарый «Жажылдардын» тартыжузы политикала колбу јок болгон.

Онон ФРГ-де айландыра турган ар-бӱткенди корыыры учун тартыжып турган улус башкаруны критикалап баштагандар. Мында ороондо политический ле социальный ээжилерге јӧпсинбей турган, је ороондо бар политический партияларга кандый бир шылтактан улам кирбеген политический башка-башка амадулу организациялар, обществолор, туш улус ар-бӱткенди корыыр кычырула биригип баштагандар.

Олордын ортодо азийда социал-демократтар болгон улус, башка-башка ууламјылу биригӱлер, анархисттер, националисттер, либералдар, јууны јараптай турган пацифисттер учурайт. Је жаңы партияны тӧзӧӧр ишти сол социал-демократтар баштайла, олар партиянын башкартузында кӧп нургуны боло берген учун, «Жажылдардын» партиязы радикально-демократический ле пацифист-нейтралистский ууламјылу болуп тӧзӧлди.

Учында «Жажылдардын» партиязы ФРГ-де эмди бар башкаруны ла онын политиказын јаратпай тартыжып турган партия болуп, политический јолго туруп алды.

1981 жылдан ала «Жажылдардын» партиязы земельный (областной) парламенттерге ле муниципальный советтерге ӧдӱп турган ончо выборлордо туружып, кезикте жаан јенгӱлерге једип алып турды.

5 проценттен ас эмес ӱндер алатан ээжини ӧдӧлӧ (кезик јер-

лерде андый ээжини керек дезе башкарунын биригүзине кирип турган жайым демократтардын да партиязы өдүп болбогон), «Жажылдар» Күнбадыш Германияда бар 10 жердин (область-тардын) ландагтарына депутаттарын ийген.

«Жажылдар» Күнбадыш Германиянын бундестагына 1983 жылда 6 мартта өткөн выборлордо сүреен жаан женү алган. Бу выборлордо «Жажылдар» сакыбаган жанынан 2,5 млн. үндер (5,6 %) алала, бундестагга 17 депутат ийгендер. Анайда бу партия бундестагта бойынын фракциязын төзөйлө, парламенттин комиссияларында туружар право алды.

Башкару жетиргениле болзо, бундестагга өткөн выборлордо «Жажылдар» СДПГ-ден 710 мунг (33 %) үн, жайым демократтардын партиязынан 291 мунг (13,5 %), ХДС/ХСС биригүден 24 мунг (1,1 %) үндер блаап алган. Бу тоолор «Жажылдар» жаңы төзөлгөн политический ийде бололо, элден озо социал-демократтардын партиязына тын жеткерлү болотонун керелейт.

«Жажылдар» бундестагга кирип алган кийнинде беженинчи жылдардын ортозынан ала парламентте бийлеп алала, башкару төзөп турган эн жаан үч политический биригүге — ХДС/ХСС-ке, СДПГ ле жайым демократтардын партиязына тен-тай тартыжар политический ийде боло берди.

Анайда бүгүнгү күнде 30 мунг кире члендерлү «Жажылдардын» партиязы Геншер баштаган жайым демократтарды туура тургузала, ФРГ-де бойынын учурыла үчинчи политический ийде боло берди.

«Жажылдардын» сап-тудунган төс ийдези — озор ар-бүткенди ару-чек тудары ла корыыры учун тартыжуны ядерный жуу-чакты болдыртпазы ла амыр-энчүни корулап алары учун тартыжула билгир колбоштырып турганында.

Ороондо жууны болдыртпазы, США-нын жаңы ракеталарын тургуспазы учун ороондо элбеген тартыжуга эрчимдү кирижеле, «Жажылдардын» партиязы США-нын ла НАТО-нын жууга белетенер политиказын жаратпай турганын көргүсти.

«Жажылдар» ишкүчиле жаткандардын жадын-жүрүмин жарандылары учун, монополиялардын базынчыгынан жайымданары учун тартыжып турганы, улустын демократический праволоры ла жайымдары учун тартыжуны жөмөп, реакционный ийделердин каршулу кылыктарын иле-жартына чыгарып тургандары эл-жоннын элбек калыгына жарап жат.

«Жажылдар» Күнбадыш Германияда бүгүн бар өскө буржуазный партиялардан чек башка болгондорун көргүзип, озор монополиялардын алдына жалканчып, озордон карын алып,

албаты-калыктын јилбүлерин кичеебей тургандарын критика-
лап турганы бу партиянын тоомјызын көдүрөт.

Бойынын политиказынын баш ууламјылары эдип, «Јажыл-
дар» «алдынан өрө демократизация эдер», партиянын ишчиле-
рин бойынын јамызын байыырга тузаланар амадулу политик-
тер этпес, башкараачы ишчилер улай ла солылып турар, депу-
татка тудулган өйи түгензе, мандатты өскө кижиге берер ээжи-
лер јарладылар.

— Бистин партия башкаруда отуарга амадабай, парламент-
тин трибуназын бойынын амадуларын јарлап таркадарга, баш-
карунын ижине камаанын јетирерге кичеенип туру — деп, «Ја-
жылдардын» башчылары айдып турулар.

Бундестагта ла јербойындагы (земельный) парламенттерде
«Јажылдар» јаантайын тартыжу баштап, јаан учурлу сурактар
тургузып, башка-башка фракцияларды өөркөштирип јадылар.
Анайда эткени парламенттердеги токыналу ишти бузуп, шак-
пырт көдүрип, политический партиялардын ортодо тын тарты-
жу баштап јат. Јербойындагы парламенттерде ле бундестагта
партиялар, олордын фракциялары орооннын јүрүминин ле те-
лекейдеги керектердин јаан учурлу сурактары аайынча тарты-
жып тургандары күнбадыштагы немецтерге тын јарап јат.

«Јажылдардын» андый кылыктарын олордын политический
өштүлери јаратпай, «шакпырт көдүреечилерди» јакшы кылык-
јанду улус отурган јерлерге кийдирбес керек дежет. «Јажыл-
дардын» јаман кылыктарын керелеерге олор 1983 јылда август
айда Висбаден городто болгон учуралды куучындагылайт. Ол
тушта Гессендеги ландагта «Јажылдардын» партиязынын депу-
тады Швальба-хот башкараачы улус јуулган туштажуда Аме-
риканын черүзинин Гессенде квартиралаган 5-чи корпусынын
командири генерал Уильямстын үстине чурап барала, «улус-
тын канын төккөн Јанки!» деген кыйгыла, генералдын мунди-
рин «бойымнын каным!» деп кыйгырып, кызыл суула уймаган.

«Јажылдардын» партиязын јайым демократтар өштөгилейт.
Ненин учун дезе, «Јажылдар» олорды ороондо үчинчи полити-
ческий ийде болгон јеринен ийде салып турганына эмди чыдаш-
пай бардылар.

Социал-демократтарла «Јажылдардын» партиязынын кол-
булары эмеш јымжак. СДПГ-нин башкартузы «Јажылдардын»
јенүлерин чала чочыдулу көрүп, олордон эмеш јалтанып туру-
лар. Ненин учун дезе, «Јажылдардын» партиязы калганчы
өйдө бойына јангыс ла избирательдерди эмес, је анайда ок
СДПГ-нин рядовой члендерин тартып алып турулар. 1983 јыл-

да бундестагга өткөн выборлордо шак ла «Жажылдардын» каршулу ижинен улам СДПГ јендирткен деп, социал-демократтардын кезик башчылары айдыжат.

Социал-демократтардын онцентристский башкартузы «Жажылдарды» СДПГ-нин өштүзи деп көрүп, олорло күүн-кайрал јоктон тартыжар керек деп шүүп жадылар. «Жажылдарла» јуукташса, сол социал-демократтардын ийдези тынгыыр, онон ары партия эки јара бөлинеринен јалтангылайт. СДПГ-нын башчылары «Жажылдарла» јуукташпас керек, ненин учун дезе бу бойында тын блааш-тартышту биригү удабай јайрадыла берер эмей, СДПГ-ден ол партияга барып кожулган улус ойто келер дежет.

СДПГ-нин сол ийделеринин шүүлтелери андый эмес. Олор «Жажылдарды» социал-демократтардын эн быжу союзниктери деп көрүп жадылар. Эмди јайым демократтар социал-демократтарла союзты үзеле, ХДС/ХСС јаар јайыла берген кийнинде шак ла «Жажылдардын» болужыла социал-демократтар башкаруга ойто келип алар аргалу деп айдыжат.

«Жажылдардын» партиязы бойында тагынан ээленген предприятиялери јок улуска — служащийлерге, оок чиновниктерге, интеллигенцияга (адвокаттарга, врачтарга, культуранын ла искусствонын ишчилерине, үредүчилерге), студенттерге јөмөнип жадылар. Олордо ишмекчилер јок.

Онын да учун «Жажылдардын» идеологический ээжилери булгакту. Капитализмнин базынчыгына шыралап јүрген улус Күнбадыш Германияда јүрүмди социализмнин јолына тургузар күүндү. Ол ок өйдө социал-демократтардын буржуазиянын, бай капиталисттердин алдына јалканчып, олорды јөмөп турганы «Жажылдарга» јарабай јат. Коммунисттердин программазынан олор коркып, јалтанып турулар. Экинчи јанынан алза, «Жажылдар» — классовый тартыжуда тазыкпаган партия. Күнбадыш Германияда көп улус СССР-де ле социализмнин ороондорында јүрүм керегинде ас билер. Ого үзеери ФРГ-де коммунизмди, Совет Союзты јабарлаган сүреен тын пропаганда база тегин артпай јат.

«Жажылдар» капитализмнин ле социализмнин ортодо бойынын «үчинчи» јолын табарга күүјүренгилейт. Олор бойлорынын алдында капитализмди јоголтор амадулу да болзо, ол јанынан чоком программазы јок. Военно-промышленный капиталды, реакционный ийделерди ноктодо тударын, ийдезин астадарын некегилейт.

Ишкүчиле јаткан улус ненин учун шыралап јүргенинин

шылтактары, олардын шүүлтезиле болзо, промышленностьто производство жаанап, элбегениле кожо ишкүчиле жаткандардын күчин капиталисттер жири тыгып, айландыра турган ар-бүткенге сүреен тын каршу болуп жат. Оны ончозын жоголторго жап-жаңы технологияла жепселген жаан предприятиелер, атомный электростанциялар тутпас, жаңы шоссе жолдор, каналдар, аэродромдор, военный үредү өткүрер жерлер, турлулар жазабас керек дежет. Бу некелте жууга белетенерине удурлашкан тартыжуга көчөлө, көп улусты бойына тартат.

«Жажылдар» ФРГ-нин тышжанындагы ла коруланар политиказын өскөртсин, Күнбадыштын ла Күнчыгыштын ортодо айалганы катуландыраы жанынан США-нын ла НАТО-нын политиказынан мойнозын, жууга белетенер иштерди бастыразын токтотсын, жуулажар амадуларга чыгымдарды аstatсын, бундесвердин (ФРГ-де черүнин) тоозын аstatсын, Американын черүлерин Күнбадыш Германиядан чыгарзын, элден озо США-нын ядерный ла химический жуу-жепселдерин жоголтсын деп некеп турулар. «Жажылдардын» партиязынын бастыра бу тартыжузында бүгүнгү күнде баштапкы жерде США-нын жаңы ракеталарын ФРГ-нин жеринде тургуспазы учун, Күнбадыш Германияны ла бастыра Европаны ядерный жуу-жепселдер жок зона эдери учун тартыжу өткүрери туруп жат.

Американский империализм телекейди бийлеп алар амадула өлжочыл политика өткүрип турганынан улам бастыратекши амыр-энчүге жаан жеткер боло бергенин «Жажылдар» жакшы биллип жадылар. Олор Вашингтоннын ла НАТО-нын жууга белетенер политиказын жаратпай, ядерный жуу-жепселдерди жоголторы учун тартыжып турулар. Бу сурактарда «Жажылдар» СССР-дин шүүлтелерин ле баштанкайын жөмөгилейт.

Je оныла коштой «Жажылдардын» партиязы телекейде айалга катуланганы учун США-ла кожо СССР-ди бурулаар күүндү. Кезикте Совет Союзты жабарлаган иште кожо турушкылайт.

Андый да болзо, «Жажылдар» — Күнбадыш Германияда жууны болдыртпазы учун тартыжып тургандардын ортодо тын ийде.

Д. АЛЕКСЕЕВ

ЯПОНИЯ США ЈААР ТАРТЫЛАТ

Япония — телекейде ядерный јуу-јепселдердин түбегине учураган сок-јангыс государство болуп јат. Онын учун шак ла бу ороон ядерный јуу-јепселдерди көптөдөрин токтодоры учун тартыжаачылардын бажында турар керек эди, жүрүмде андый болбой јат. Темдек эдип, ООН-нын Генеральный Ассамблеязынын калганчы сессияларында Япония кандый јолдо турганын алалы.

Јуу-јепселдерди, ол тоодо ядерный јуу-јепселдерди, көптөдөрин токтодоры ла астадары јанынан Совет Союз ла социализмнин өскө дө ороондоры, военно-политический союзтарга кожулбаган государстволор сессияда шүүжер эдип тургускан сурактардын бирүзин де Япония јөмөбөди. Бастыра бу сурактар аайынча Япония элден озо США-нын шүүлтелерин јарадарга кичеенген.

Япония бойынын тын экономиказына јөмөнип, телекейдин жүрүминде политический јаан учурлу иш өткүрер аргалу. Је жүрүмде андый эмес. Јопон империализмнин үни телекейлик керектерде јаан јол албай туру.

Онон болгой, бу орооннын тышјанындагы политиказы, экономиказы, Япониядан ујан кезик капиталистический государстволордын дипломатиязына көрө, ујан, алдынан бойынын чоком ууламјызы јок деп айдарга јараар.

Кезик керектерде Япония Вашингтоннын текши стратегиязын США-нын НАТО аайынча најыларынан тын јөмөп турат. Темдектезе, Афганистаннын Демократический Республиказынын башкарузы сураганы аайынча Совет Союз бу ороон јаар ас тоолу черүлер ије берерде ле анайда ок Польшадагы «керектерле» колбой Вашингтоннын администрациязы СССР-ле колбуларды астадарын јарлаарда, оны элден озо Токио јарадып, јөмөгөн. Анайда эделе, Япониянын башкарузы бойынын ороонынын национальный јилбүлерине каршу эткен. Совет башкару Япониянын фирмаларына эдерге турган контракттарды олордын Күнбадыш Европадагы конкуренттерине берди.

Баштаачы капиталистический государстволордын башчылары калганчы јылдарда туштажарда Япония база ла Вашинг-

молҗонгонын катап көрөр керек деп некедилер. Олор США-нын жаңы ракеталарын ФРГ-нин јерине тургузатанын јаратпай турус деп угустылар.

Јуунын ла амыр-энчүнин сурактары аайынча СДПГ-де айалга 1982 жылда кандый боло бергенин 1982 жылда апрель айда Мюнхенде өткөн съезд кереледи. Делегаттардын көп нургуны — 75 проценти военный бюджетти оноң ары көптөдөри, орто учушту ракеталар керегинде суракты 1983 жылдын учына артырары керегинде партиянын правлениезинин шүүлтезин јараттылар. Анайда СДПГ-нин он јанына јайылгандары ла тös јерде тургандары бойлорынын ортодо јөптөжү эттилер.

Оныла коштой СДПГ-нин члендеринин ортодо амыр-энчү учун тартыжуда жаңыс ла јиит социал-демократтар эмезе О. Лафонтэндий ле Э. Эплердий ишчилер туружып турган эмес деп, 1982 жыл башталарда јартала берген. Амыр-энчү учун тартыжуны јербойындагы биригүлердин, подокругтардын көп нургуны, партиянын кезик јаан организациялары јөмөп јадылар деп, «СДПГ-де јиит социалисттердин» председателинин заместители К. П. Вольф айткан.

Темдектезе, СДПГ-нин Падернборн городтогы (Күнчыгыш Вехтфалия) 1979 жылда декабрь айда НАТО-нын «эки башка јөбин» јарлады. «Эки башка јөп» дегени — США-нын жаңы ракеталарын Күнбадыш Европада тургузарына јөп берер, ол ок өйдө социализмнин ороондорыла ядерный јуу-јепселдерди астардары јанынан куучындажарга јөпсинди. Эмезе озо ядерный ракеталарды көптөдип алар, оноң олорды астардары јанынан куучындажары дегени.

1979 жылда округтардагы конференциялардын делегаттарынын көп нургуны Американын «Першингтерин» ле канатту ракеталарын Күнбадыш Европада тургузарына јөпсинбеген. Андый ок резолюцияны социал-демократтардын Рейн-Вестфалиядагы, Гамбургтагы организациялары јөптөгөн.

Јербойындагы организациялардын көп нургуны СДПГ-нин 1982 жылда апрель айда Мюнхенде өткөн съездине ийген јакылтааларда Күнбадыш Европада Американын орто учушту ракеталарын тургузары јанынан НАТО-нын јөбин јаратпазын деп некегендер. Партиянын јербойындагы 22 организациязынан 9 организация, съезде туружатан 400 делегаттан 164 делегат СДПГ-нин башкартузынын политиказын јаратпай турулар деп, Лондондо «Файнэшл таймс» газет бичиген.

Јуунын ла амыр-энчүнин сурактары аайынча СДПГ-нин бойында тартыжу 1982 жылда там ла курчый берди. Ол тарты-

жуда партиянын башкартузы кезик члендерин, керек дезе бундестагтын члендерин, партиядан чыгарып турды. Же анайда критиканы токтодып болбодылар.

Оныла коштой США-нын администрациязы некегенин бүдүрип баштаганыла кожо партиянын башкартузын критикалаары там тынгыган. Анайда ишкүчиле жаткандар жууны жаратпаган тартыжу элбеди, партияда жаңы ракеталарды тургузарын жаратпаган үндер тынгыган.

СДПГ башкаруда болордо 1982 жылдын күзине жетире США-нын ракеталарын жаратпаган үндер астай берген. Же оного СДПГ выборлордо жендирген кийинде США-нын ракеталарын тургузары ла жууны болдырбазы учун тартыжаачыларла өмөлөжөри жанынан партиянын политиказында кубулталар боло берген. 1983 жылда март айда СДПГ-нин правлениезинин президиумы амыр-энчү учун туружаачылардын демонстрациясында туружатаны керегинде жөп чыгарган. Оного улам социал-демократия жууны болдыртпазы учун тартыжуда эрчимдү туружа берди.

СДПГ-нин жашөскүримди бириктирген организациялары США-нын орто учушту ракетно-ядерный жуу-жепселдерин Күнбадыш Европада тургуспазы учун баштапкы ла күннен ала тартыжып келгендер. Олорго жаан улустын организациялары, партиянын жерлер сайын (областьтардагы) организациялары кожулып башталды.

1983 жылдын ортозы киреде партиянын политиказында боло берген кубулталар мындый керектерден көрүнөт. Партиянын онг жанында тургандардын башчызы, азыйда ФРГ-нин канцлери болгон Г. Шмидт 80-чи жылдар башталарда жууны жаратпаган тартыжуны көрөр күүни жок болгон. Шак ла Гельмут Шмидт озо ядерный жуу-жепселдерди көптөдөр, оного куучындажып баштаар деген шүүлте эткен. Эмди Г. Шмидт ол шүүлтезин туура таштайла, Вашингтон орто учушту ракеталар жанынан куучындажар күүни жок болгодый деп айдып туру. СДПГ-нин экинчи башчы кижизи Э. Бар онг жанында ла сол жанында тургандардын ортодо (центрде) турган өскө башчыларла кожо жаңы ракеталарды тургузарын токтодор керек деп айдып баштадылар.

США-нын жаңы ракеталарын тургузарын жаантайын жаратпай келген Саарбрюккеннин обербургомистри сол социал-демократ О. Лафонтен ракеталарды тургускан кийинде ФРГ НАТО-донг чыксын деп некеди, жаңы ракеталар керек жок деп некеп, бастыра-текши забастовка да жарлаарга жөп деп айдып турды.

СДПГ-де жууны жаратпаган тартыжу тыгып турганы 1983 жыл-

да 1-кы июльда СДПГ-нин чрезвычайный съездине јеткер јок болорынын сурактары аайынча документтин проегинен көрүндү. Документ «јангы стратегия» деп адалган. Јангы стратегия дегени — Күнбадыштын ла Күнчыгыштын Европадагы ядерный јуу-јепселдерин астадып јоголтотоны.

Андый амадула СДПГ-нин башкартузы мындый шүүлте этти: НАТО ло Варшавадагы Договордын Организациязы орто учушту ла тактический ракетно-ядерный јуу-јепселдерди басты-разын јоголторы, тегин мылтык-јепселди астадары јанынан јөптөжү эдер. НАТО ло Варшавадагы Договор ядерный ла өскө дө јуу-јепселле јуулашпайтаны керегинде Договор тургузар. СДПГ анайда ок Европада ядерный ла химический јуу-јепселдер јок зона жарлайтаны керегинде шүүлте эткен.

СДПГ-нин јербойындагы организациялары партиянын ноябрь айдагы съезди ачылар алдында бойлорынын јуундарында јангы ракеталарды јаратпагандары, амыр-энчү ле јуу-јепселдерди јоголторы учун тартыжунун неделезинин учында В. Брандт 1983 јылда 22 октябрьда Бонндо айткан куучыны чрезвычайный съездтин јөптөри кандый болотонун јарт көргүскен.

Чындап та, СДПГ-нин Кельндеги съездинде партияда ракеталар тургузарын јарадып тургандар тын јендирткен. 400 делегаттан јүк ле 14 кижии ракеталарды ФРГ-нин јеринде тургузарын јарадып турус деп кол көдүргендер. Олордын тоозында: Г. Шмидт, азыйда Бонндогы башкарунын члендери — Апель, Лебер, Маттхефер, Вишневски. Съезд СДПГ јангыдан политический тынып өскөдий айалга јеткилдеди. Съезд анайда ок ракеталарды тургузып баштаган согында партиянын политиказы кандый болотонун јартады. Делегаттар съездте айткан куучындарында ла јөптөрдө партия ракеталарды тургуспазы учун тартыжар деп айдылган.

Социал-демократия оппозицияда болордо, сол јаны јаар јайыла бергенинде кижии кайкаар неме јок.

Кельндеги съездтин кийнинде социал-демократтардын ортодо партиянын тышполитический ижи кандый болоры јанынан көп куучын болгон. Ол јанынан башка-башка шүүлтелер «Амыр-энчүни ле јеткер јок болорын јеткилдеер политика керегинде СДПГ-нин правлениези Эссендеги съездте шүүшкен резолюцияга бичилген.

Былтыр апрель айда азыйда коруланарынын министри болгон он социал-демократ Ганс Апель «Аусенполитик» журналда јарлалган статьясында ядерный эмес јуу-јепселдерди тыныдар

керек, «јуулажар ийделе коркыдары» НАТО-нын стратегиязы болуп артар учурлу, СДПГ-нин јербойындагы кезик организациялары ФРГ НАТО-дон чыксын деп некеп тургандары «коркышту эдирени» шүүлтелер деп бичиген.

Г. Апель ле өскө дө онг социал-демократтар НАТО-нын политиказын корулап јадылар. Сол социал-демократтар США-нын јангы ракеталарын тургуспазы учун тартыжар күүндү.

Анайда Эссендеги съездте олордын ортодо тын тартыжу өткөн. «СДПГ-нин Эссендеги съезди партия башкарудан оппозицияга чыгала, бойынын политиказын өскөртип баштаганын кереледи» деп, «Франкфуртер рундшау» газет бичиген.

Социал-демократтарга эмди ишмекчи класстын сурактарын башкарарга келижип јат. Ороондо јуунды јаратпазы учун тартыжу элбей бергени ишмекчилердин тартыжузын кожо өткүрер айалга берип туру. Мында коммунисттер ле социал-демократтар элбеде өмөлөжөр аргалар ачылат.

В. КРАШЕНИНИНА,
Ленинградта А. И. Герценнин адыла адалган
пединституттын бастыратекши история кафедрасынын аспиранты

тоннын алдына јалканчып, бойынын јанында коштой турган Совет Союзка удурлаштыра «Күнбадыштын бирлик фронтын» төзөөри јанынан баштанкай эдип турат.

Япония телекейдин жүрүминдеги политический ижинде США-ла најылык политика өткүрерге кичеенип турганы јарт. Онын учун Токио тышјанындагы политикада эткен кажы ла алтамында ол најылыкты буспаска амадап јат.

Япониянын Хиросимо ло Нагасаки городторын атомный бомбаларла јоголтоло, јарым миллион улузын кырган Америкала ненин учун андый најылар боло берген? Ненин учун дезе, эки орооннын башкараачы ишчилеринин бүгүнгү күндеги классовый јилбүлери түнгөй боло берген.

Олардын најылыгы исторический тазылдарлу. Экинчи телекейлик јуунын кийинде бир канча јылдардын туркунына Япониянын јеринде Американын черүлери турган. Ол өйдө Вашингтоннын албаныла Япониянын башкарузы «јеткер јок болорын јеткилдеер» Договорго кол салган. Ол Договор аайынча Японияны олјолоор өй түгенеле, ороон политический камааны јок болуп та алгажын, США Япониянын јеринде бойынын черүлерин артырар право алган.

1960 јылда ол договорды «Бой-бойыла өмөлөжөтөн лө јеткер јок болорын јеткилдейтен» Договорло солыгандар. Бу Договор аайынча США Япониянын јеринде бойынын черүлерин тудар, Япониянын ортолыктарында јуучыл турлуларды Ыраак Күнчыгыштын кажы ла талазында јуулажарга тузаланар право алган. Оныла коштой Япония јер үстинин бу талазында США-нын јуучыл стратегиязын бүдүреринде туружар учурлу болды.

Јеткер јок болорынын Договоры эки орооннын јуучыл-политический союзын јеткилдейт. Бүгүн Японияда США-нын 119 јуучыл турлузы ла объект бар. Кезик эски турлуларды јангырта јазап, элбедип, јуулажар јангы техника, темдектезе, ядерный бомбалар јетирер «Ф-16» бомбардировщиктерди тургускылайт. Темдектезе, андый бир турлу Мисавада (Хонсю ортолыктын түндүгинде). Оныла коштой Япония договордо айдылганы аайынча, Ыраак Күнчыгышта талай јолдорды «корыырында» туружат, орооннын јеринде турган США-нын черүлерин јеткилдейт, Япониянын военный технологиязын Бириктирген Штаттарга берип јат.

Јеткер јок болорын јеткилдеер договор, Япония США-нын телекейлик стратегиязына колболо бергени бу ороонды Американын Бириктирген Штаттарынан там тын камаанду эдип туру.

США ла Япония садуда ла экономикада јуук колбулу бол-

гоны база јаан учурлу боло берди. Жуунун кийинде өткөн бастыра жылдардын туркунына Бириктирген Штаттар Япония-ла сүреен көп садыжып турган ороон болды. Япониянын тыш-жанында садузынын төртинчи үлүзи США-га келижип јат. Япониянын экономиказынын кезик бөлүктери Американын рыногынан сүреен тын камаанду боло берди. Темдектезе, Япония бойы эткен автомобильдердин 40 процентин США-да садып туру, өскө ороондорго садып турган кара темирлердин 25 проценти, магнитофондордын ла радиоприемниктердин 30—35 проценти, телевизорлордын 20 проценти США-га келижет.

Ол ок өйдө Япония гран ары јанынан садып алып турган сырьенын 25 процентин США-дан алып јат. Өскө ороондордон садып алган соянын (соя — Японияда белетеген кажы ла кур-сакка эн керектү кожумак) 95 процентин, буудайдын 60 процентке шыдарын, көбөнгин ле агаштын үчинчи үлүзин США-дан алып туру. Япониянын гран ары јанында чыгымдап турган капиталынын бежинчи үлүзи — США-нын экономиказында.

США ла Япония бой-бойлорынан тын колбулу боло бергени, анайда ок олордын монополиялары өмөлөжип тургандары, Япониянын тышјанындагы политиказына бойынын камаанын јетирген.

Бүгүнгү Япония — баштаачы капиталистический госу-дарстволордын бирүзи. Ол бойынын экономический ийдезиле калганчы он беш жылдын туркунына капитал бийлеген ороондор-дын ортодо США-ны ээчиде экинчи јерде туруп јат. Япониянын текши национальный продуктазынын баазы ФРГ-нин текши национальный продуктазынын баазынан эки катап бийик, телекейлик капиталистический производстводо Япониянын үлүзи Англиянын ла Франциянын јаба алган үлүзинен көп.

Калганчы жылдарда Япониянын башкараачылары орооны-нын телекейде учурын онын экономический ийдезине келишти-ре бийиктедер задача тургузып алдылар. Бу задачаны эки јолло бүдүрип барарга турулар. Баштапкы јол — бойынын јуулажар ийдезин тыгыдатаны, экинчизи — США ла военно-политический союзты тыгыдатаны.

США-ла военный колбуларлу болгоны Япониянын монопо-лияларына тын тузалу. Олор Америка Кореяда ла Вьетнамда олјочыл јуу өткүрерде тын байыгандар. Ого үзеери, США теле-кейдин башка-башка талаларында јуу баштайла, анда чыдалы чыгып турганын тузаланып, Япониянын монополиялары теле-кейдин башка-башка райондорына, ол тоодо США-нын бойына кирип алып, бойынын товарларын таркадып јадылар.

США Японияны ядерный жабынчыла жеткилдейле, анайда Японияга жуулажар амадуларга чыгымдарды астадар арга берди. Анайда Япония Американын мылтык-жепселине жөмөнип, бойынын акча-жөөжөзин экономиканы тынгыдарына ууланды-рар аргалу боло берген.

Япония капитал бийлеген телекейде керептер, автомобильдер, тракторлор, темир узанар жазалдар, бытовой электронный приборлор эдери, болот кайылтагы жанынан баштапкы жерде туруп жат. Япониянын промышленнозгы эткен товарлар бастыра телекейге таркап жат.

«Япония өнжиш өзүп туру» дежерде, монополиялардын астамы көптөп, телекейлик рынокто олоордын тоомжызы бийиктегени керегинде айдып жадылар. Же ол ок өйдө монополиялардын астамы өзүп, Япониянын товарлары телекейге таркап турганы учун бу орооннын ишкүчиле жаткандарына көп тер агызарга келижет.

Япония США-нын империализмнин телекейди бийлейтен стратегиясында кожо турушканы Япониянын албаты-калыгына тын жеткерлү.

Орооннын прогрессивный ийделери — социалистический ле коммунистический партиялар, профсоюзтар, көп тоолу общественный организациялар Япониянын Америкала военный союзын жаратпай, эки орооннын ортодо колбуларда Японияны США-нын кичү болушчызы эдиш турганын токтотсын деп, башкарудан некеп турулар.

Ол некелтени бүдүрерге эмди тургуза күч. Ненин учун дезе, башкаруда турган партиялардын башчылары, монополиялардын ээлери, олоордын көдөчилери ле колтыкчылары — ончозы Америка жаар жайылып калгандар.

Д. А. СОРТЫЯКОВ,
КПСС-тин обкомынын лекторы

ФРГ-ДЕ ЈУУНЫ ЈАРАТПАГАН ТАРТЫЖУ ЭЛБЕП ТУРГАНЫ

Күнбадыш Германияда эмдиги өйдө жууны жаратпай турган улустын тартыжузында жаңы жаан учурлу керек — тартыжу предприяттиелердин бойында, ишмекчилердин ортодо элбеп баштаганы. Предприяттелерде иштеп турган улустын ортодо амыр-энчү учун тартыжуда 1983 жылдын учында — 200-тен ажыра, 1984 жыл башталып турарда 300-тен ажыра баштанкай эдилген.

ФРГ-де жууны болдыртпазы учун тартыжуда ороондо ишмекчи движениенин реформалар эдер программалу болгон эн ле көп улусту политический организациязы — Германиянын социал-демократический партиязы (СДПГ) турушканы жаан же-димдү болуп туру.

Шак ла СДПГ «соок жуудан» мойноп, айалганы жымжадарына, ФРГ социалистический ороондорло өмөлөжөрин баштаарына жаан жөмөлтө эткен.

Күнбадыш Германияда социал-демократия ары-бери булга-лып турганын Американын орто учушту жаңы ракеталарын Күнбадыш Европада кезик ороондордын јерине тургузар сурак-ты шүүжерде, США ла НАТО тuzалангандар.

СДПГ-нин башчылары 1979 жылда декабрь айда өткөн съезд башталар алдында өйдө партиянын жабыстай турган организа-цияларын мекелейле, съезде эки башка учурлу резолюция јөптөгөндөр. Резолюцияда, бир јанынан, США-нын жаңы раке-таларын ФРГ-нин јеринде тургузарына јөп бергендер. Экинчи јанынан ол ок резолюцияда жуу-јепселдерди көптөдөрин токто-доры јанынан Варшавадагы Договордын Организациязыла куучындажып баштаар керек деп айдылган.

Је Вашингтон ОСВ-2 договорды јөптөөринен мойногону, США-нын администрациязы СССР-ле куучындажып јөптөжө-ринен кыйыжып, телекейде айалганы катуландырып баштага-ны съездтин эки башка ууламјылу резолюциязы јастыра бол-гонын көргүсти. Бундестагтын јарлу социал-демократ депутат-тары — К. Фойгт, К. Тюзинг, К.—Х. Ханзен, Э. Эплер ле өскө-лөри де НАТО-нын Брюссельдеги јөбин бүдүрер болуп ФРГ

БАЖАЛЫКТАР

Јаан једимдер јеткилдеер арга	3
Коммунисттер — социалистический мөрөйди баштаачылар	8
Ветеран иштегенче	13
Пекин ле Тибет: история ла эмдиги ой	15
ФРГ-де «Јажылдардын» тартыжузы	19
Япония США јаар тартылат	24
ФРГ-де јууны јаратпаган тартыжу элбеп турганы	28

СОДЕРЖАНИЕ

Резервы получения больших достижений	3
Коммунисты — организаторы соцсоревнования	8
Ветеран остается в строю	13
Пекин и Тибет: история и современность	15
Движение «Зеленых» в ФРГ	19
Япония: ориентир на США	24
СДПГ и антивоенное движение в ФРГ	28

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано в печать 26.03.1985 г. АН 11532. Формат 60×84^{1/16}. Усл. п. л. 1,86. Уч.-изд. л. 1,7. Тираж 460. Заказ 981. Цена 4 коп.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства, 659700 г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Алтайская типография, пр. Коммунистический, 27.

